

Innspill til sirkulær økonomi

Avfall Norge takker for muligheten til å delta på stormøte om sirkulær økonomi som fant sted 3. februar, og ønsker å komme med ytterligere innspill til hvordan vi kan tilrettelegge for mer sirkulær økonomi i Norge.

Ombruk

Store mengder av produkter som havner i avfallsstrømmen har en bruks/nytteverdi for andre. Regjeringen bør bidra til, og støtte økt ombruk ved aktiv bruk av skatt og avgifter og tilskuddsordninger. Levetiden for mange varegrupper kan forlenges gjennom merverdiavgiftsfritak for definerte tjenester som forlenger produktlevetid. Samtidig kan også offentlig sektor forlenge levetiden ved å prioritere innkjøp av reparerte produkter.

Innsamling

En målrettet avgiftspolitikkk som belønner god kildesortering er viktig for å nå de nasjonale materialgjenninningsmålene. En innføring av miljødirektoratets forslag om differensiert avfallsgebyr vil bidra til at man får økt utsortering og bedre kvalitet før materialgjenvinning.

Produsentansvar

Produsentansvarsordningene bør utvides til flere produkter og materialer, og eksisterende og nye produsentansvarsordninger må ha ambisiøse krav til innsamling og materialgjenvinning. Samtidig bør det stilles krav til materialgjenvinning innen annet lovverk, som f.eks byggteknisk forskrift. Nye panteordninger bør også være en del av vurderingen for å øke innsamlingen av viktige produkter.

Offentlige anskaffelser

Det må stilles klare krav til miljø i offentlige anskaffelser, og innkjøpskompetansen i alle deler av offentlig sektor må styrkes i et raskere tempo. Vektlegging av ombruk og sirkulære løsninger ved offentlig innkjøp, rammeavtaler og anbudsprosesser er viktig for nasjonal måloppnåelse.

Data og digitalisering

Mangel på data om brukte materialer fører til at verdifulle ressurser ender opp som avfall, og offentlig sektor som en stor avfallsprodusent bør stille krav i egne prosjekter at man skal ha avfallsdata med høy tidsoppløsning for å måle effekt av tiltak, og sikre god dokumentasjon og økt transparens i verdikjeden. Sirkulær økonomi krever sporing og dokumentasjon. Dette oppnås bare med digitalisering. Det bør etableres en nasjonal dataplattform for sirkulær økonomi.

Materialdeklarasjon

Regjeringen må sørge for mulighet for sporing av materialtyper som produseres. For produkter som benytter jomfruelig råstoff er det nødvendig med slik deklarasjon fordi det kan gi myndighetene muligheten til å avgiftsbelegge riktig i henhold til ønsket bruk av materialtyper, samtidig som senere ledd i produktenes livssyklus kan identifisere innhold og bruksområder for produktenes neste syklus.

Klyngesamarbeid

En komplett sirkulær verdikjede trenger støtte fra alle enkeltaktører som skal operere i verdikjeden. Her kan myndighetene aktivt styrke etablering av industriklynger som baserer seg på sirkulære konsepter. Myndighetene på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå må lage rammeverk for fysisk etablering av klyngesamarbeid, blant annet gjennom arealplanlegging og finansiell støtte til etablering av selve klyngearealet og nødvendig infrastruktur som skal til for å etablere sirkulære industriparker.

Implementering av EU-regelverk

Regelverksendringer i EU som etterhvert vil bli implementert i norsk lov- og regelverk, skjer i et skyhøyt tempo. Det er derfor viktig for næringslivet at dette ikke skaper uforutsigbarhet for planer og investeringer. Myndighetene bør derfor lage en oversikt over, og en plan for, implementering av kommende regelverk.

Virkemidler for kommersialisering

Å realisere en avansert gjenvinningsløsning i industriell skala krever betydelige investeringer. Den kommersielle risikoen i disse prosjektene, med overgang fra lineære til sirkulære modeller, er betydelig. Det trengs et virkemiddelapparat som er innrettet til å bidra med reell risikoavlastning som medfører realiseringen av viktige industrielle prosjekter.

Nordisk samarbeid

En langsiktig satsing innen sirkulærøkonomien krever tilstrekkelig tilgang på råvarer til å lage en bærekraftig gjenvinningsaktivitet, og opprettholde et marked for sekundære råvarer. Vi har en lang historie for, og håper på et styrket fokus på et nordisk samarbeid og utvikling på tvers av landegrenser, slik vil markedene beholdes store nok til at dyrere og mer avanserte gjenvinningsløsninger kan realiseres.

Arealer for sirkulærøkonomi

Sirkulær økonomi vil kreve arealer for avfallsbehandling som lagring, sortering og materialgjenvinning, og arealer for dette bør behandles i kommunenes rullering av arealplaner for å unngå nimby-debatter etter investeringsbeslutning. En måte å gjøre dette på er å tilføye et punkt om avfallsbehandling i plan og bygningslovens §11-7.

Med hilsen

Runar Bålsrud
Adm.dir Avfall Norge